

Paraules del rector de la UPF en l'acte d'inauguració del curs 2016-2017

26 de setembre del 2016

Secretari d'Universitats de la G de C, Sr. Comissionat d'Educació i Universitats de l'A de B, Presidenta del Consell Social, Secretari General, anterior rector, rector de la URL, membres del consell de direcció, degans i directors, autoritats acadèmiques, estimats companys i amics de la universitat i de fora de la universitat; Prof. Pablo Salvador, gràcies per haver-te ocupat del contacte amb el Prof. Revesz.

Dear Prof. Revesz, thank you for coming and for this great lecture. Your presence here today is also underlining that we have a quite pretty Law School and that we need its support as something essential in order to become what we are, a whole modern socially useful university. We have a pretty university, you know: something in its destiny belongs to to be pretty and to be a nice place to work and to live. Everyone here knows that I'm really interested in the deep idea of the Pindar's verse: become what you are, or become who you are. UPF has to become what, in some way, UPF already is.

1. De *maca* n'és i força, la nostra universitat. Ja es veu, si ho volem dir amb la pell freda que comporten els sistemes d'ordenació de les universitats del món, quan ens adonem que passem de 93 punts en l'apartat de *citations* en el THE (aquests dies se'n celebra a Berkeley la cimera mundial). En això, que és l'únic paràmetre veritablement objectivable que se sol usar, ens movem vertiginosament entre les millors universitats del món, vull dir en la llista curta de les millors universitats del món. També, durant el darrer any, hem augmentat un increïble 8 % en la percepció internacional de la nostra qualitat. Per dir-ho amb el color i l'escalfor que ens permet d'utilitzar com a discurs la nostra mida petita, som un grup ple de qualitats personals i professionals i som generosos a l'hora de posar-les al servei d'una bona idea, perquè la UPF esdevingui allò que és.
2. Miro la ciutat de Barcelona des d'aquí on som avui. Una ciutat una mica massa bruta i contaminada, però preciosa. Les platges que tenim a la cantonada, o *El Picantón*, quan anem carrer amunt (tal com el bar la Plata, quan seguim el carrer de La Mercè des del rectorat)... tenim a tocar mateix imatges que ho diuen tot de la nostra ciutat. Espero que, d'aquí uns anys, passejarem pel Parc de la Ciutadella per anar d'una Facultat a l'altra. La universitat és bonica i la ciutat també. Fan joc i s'han fet unes quantes promeses l'una a l'altra. En el passat ja se'n van fer... i les vam complir.
3. Catalunya també està embarcada en promeses i il·lusions. Nosaltres estem compromesos a fer-hi el nostre paper, vinculat a la cultura, l'educació i la ciència, que són matèria pura de progrés i de benestar social. Igual que el mar d'aquí al costat, les muntanyes catalanes, que omplen d'un silenci

eloqüent aquest tercer esglaó de la meva mirada, ens diuen el millor del que podem esperar.

4. Per fer una llambregada ara als pobles d'Espanya amb la mateixa alegria, la meva experiència durant aquests últims tres anys llargs em diu que hi ha unes quantes membranes que no ens deixen riure gaire. Dic membranes i no estic segur que no siguin filtres d'acer o parets de ciment. Per ara penso en una consistència de goma. Però punyetera. Una de les membranes és la d'una administració que no sap apostar per la llibertat i les explicacions (l'autonomia i el retiment de comptes, com se sol dir), sinó per la malfiança i el control, això sí, sense cap retiment de comptes. Potser està justificat, en la història de la selecció natural, aquest progrés formidable de la malfiança respecte a la responsabilitat dels ciutadans en l'ADN de l'administració espanyola. Les universitats, durant el segle XX, van fer molts mèrits per guanyar-se-la o, més aviat, per confirmar-la. Perquè em sembla que aquesta malfiança ve de lluny. Però a la UPF ens està fent molt mal. Les universitats bones, quan fan introspecció, posen davant de tots els seus valors, la llibertat a l'hora d'elegir professors i estudiants. Nosaltres, malgrat certs esforços i certs resultats, no podem dir que tinguem a l'arrel aquesta possibilitat. És curiós que la llei que ens permet elegir les nostres deganes i rectores, no ens ajudi també a decidir quins són i com haurien de ser els qui han de ser els nostres companys de comunitat en l'avenir. El gerent, sense ànim de desmoralitzar-me gaire, perquè és un bon amic, em diu de vegades quantes categories amb lletres i xifres afegides hi ha en la nostra classificació del personal d'administració i serveis. Ja no me'n recordo una altra vegada, perquè la xifra és gran, superba. Tenim una colla de professors joves que, malgrat haver complert perfectament amb els seus compromisos d'acord amb els seus

departaments i comissions de professorat durant una colla d'anys, no tenen un contracte permanent amb la universitat perquè la taxa de reposició establerta pel Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas a tot l'estat ens diu que, com que no tenim jubilats, no podem respondre als nostres compromisos. No, la UPF, per l'esforç que hem fet tots plegats durant aquests anys d'existència, no es mereix aquesta desconfiança, vingui d'on vingui. És un exemple esplèndid d'aquella dosi d'estupidesa que algú deia que es trobava indefectiblement en tota comunitat humana.

5. Ja veieu que em queixo. I no m'agrada fer-ho. No crec que el to de queixa escaigui a una universitat, encara que sigui el to més freqüent, i no només en entorns sovint miserables com el nostre. La meva convicció és dir sempre el millor i buscar-ho. Això vol dir: encara que anem tan justos de recursos, saber què farem quan aviat puguem créixer. I fins i tot, saber què faríem ara, immediatament, per millorar, encara que tot s'hi estigués oposant. Jo proposo el següent: comencem a pensar d'una vegada, amb totes les conseqüències, amb la perspectiva del progrés del coneixement i la cultura, però també amb la del servei i la justícia, comencem a pensar veritablement, dic, la UPF com una universitat del món, involucrada en el món, impregnada d'objectius intel·ligibles a escala mundial. Concretem aquest principi creuant-lo amb les bases del que hem sabut definir en el nostre nou Pla Estratègic i siguem conseqüents amb el resultat.
6. Potser sembla que proclamí això amb una certa arrogància. A casa em diuen que últimament proclamo més sovint que abans els meus pensaments. Fa vergonya reconèixer-ho i procuro corregir-me. Penso sempre en aquell adagi que diu que són els peus del paó els qui abaten el seu orgull. Però,

tornant al començament, la universitat és *maca* i he de fer-ho notar a tothom com una obligació del càrrec que m'heu donat. Una part de la deformació del to de veu que acabo d'esmentar ve d'això. D'una lluita, amb tots els impagables col·laboradors que tinc, i també personal i potser més íntima del que seria recomanable, per intentar invertir el ritme d'aquesta malfiança, per intentar començar a cantar una altra cançó, a veure si els cants que tronen al voltant s'hi van fent i es van adaptant a la nostra música. Hi ha hagut cert ressò, però l'èxit és molt petit. El rector Garrell, que ara està implicat en la direcció de la CRUE, sap fins a quin punt costa. Per fora i per dins, a cada universitat, necessitem mostrar-nos els uns als altres la millor cara per no caure en cap desànim. Som un grup bondadós, n'estic segur. He sentit dir que, contràriament a les nostres creences habituals (allò de la cara mirall de l'ànima), són les ganyotes allò que va construint la persona per dins i no el de dins allò que es reflecteix en les formes corporals (*explicar-ho millor*). No sé si hi estic d'acord. Ara bé, pel que fa a la vida a la universitat, em sembla que ens convé molt pensar-hi i mirar d'estalviar-nos algunes ganyotes, per si de cas. Potser no m'explico prou. Vull dir que, com sempre, ens convé vigilar, quan ens fem esportivament cares exagerades els uns als altres, no fos cas que la comèdia amable es converteixi absurdament en un drama que afecti la nostra bondat essencial.

7. També penso en un altre adagi que fa molts anys vaig trobar en els *Aurea dicta* que Eduard Valentí i Carles Riba van publicar el 1960 a la Bernat Metge sota el pseudònim de Jordi Lombard. Es tracta de la divisa d'una companyia de ferrocarrils anglesa. Al costat dels versos i fragments de Plató, Aristòtil, Ovidi o Sèneca, aquesta divisa dóna un

consell alhora que fa pensar en el moviment rítmic i inert de les rodes i les bieles de les velles màquines de tren:

Persevera, per severa, per se vera

Els tradueixen: Persevera, a través de dificultats, per fortes que siguin.

Ara us llegeixo un mail dels que el gabinet del rectorat ha canviat amb la Lita Cabellut, l'autora del cartell d'aquest curs i que ja teniu a les mans. La Lita Cabellut és no només una pintora reconeguda internacionalment, sinó una artista també interessant més enllà de les seves obres. M'atreveixo a recomanar-vos que busqueu a YouTube alguna de les seves entrevistes. Viu entre la Haia i París i avui no ha pogut venir. Però ens visitarà aviat. Per cert, la Fundació Vila Casas prepara una exposició molt completa dels seus treballs recents.

El mail diu:

“Título... (Ara diré quin és el títol)

Tècnica “Mixed media sobre papel”

¿Por qué he elegido esta imagen?

Porque el personaje tiene determinación, fuerza, inspira inteligencia y timidez.

En los fondos hay mucho movimiento. Esto es lo que yo creo que una universidad tiene que representar.”

M'agrada el que diu, tot i que l'expressió del personatge no em sembla tímida si em fixo en aquesta boqueta de geisha un pèl hitleriana. Em sembla una bruixa interessant, complicada i que, naturalment, fa por. Les mans, en canvi, (ara que he llegit *L'affaire Arnolfini*, el llibre encisador de Jean-Philippe Postel, sobre el quadre famosíssim de Van Eyck, m'atreveixo a especular

sobre els detalls del nostre quadre) les mans, dic, em semblen amables i, potser sí, tímides. En definitiva, m'agrada que la Lita Cabellut digui que una universitat que es preï de ser-ne ha d'ajuntar la força i la determinació amb la timidesa. Segurament és a aquesta mixtura de qualitat que es refereix el títol: perseverança. He de passar tot aquest curs pensant-hi.

Declaro inaugurat el curs 2016-2017, el vint-i-setè curs de la Universitat Pompeu Fabra